

Status om praksissektor i forhold til anbefalingerne i Treårsplan 2020 – 2022 for psykiatrien

Der ønskes en status i forhold til nedenstående anbefalinger.

Regionsrådet vil styrke samarbejdet med praksissektoren, kommunerne og civilsamfundet, så mennesker med psykisk sygdom oplever:

- At der er klar og tydelig ansvarsfordeling og forpligtende samarbejde på tværs af sektorer, og at den samlede indsats er koordineret via netværksmøder og fælles indsatsplaner,
- At psykisk sygdom/mistrivsel udredes og behandles så tæt på nærmiljøet, som det er fagligt forsvarligt, herunder at flere kommer i direkte behandling hos alment praktiserende læger og praktiserende psykiatere,
- At samarbejdet med civilsamfundet styrkes ved at understøtte indsatser, hvor civile parter bidrager til meningsfulde og værdiskabende aktiviteter for mennesker med psykisk sygdom og deres pårørende, fx gennem partnerskabsaftale.

Ifølge notat til social- og psykiatriudvalget dateret den 29. januar 2021 blev det besluttet at udskyde anbefalingen vedrørende civilsamfundsvinklen til dialogmødet med Psykiatriforeningernes Fællesråd. Der er i dette notat derfor ikke gjort status i forhold til civilsamfundsvinklen jf. tredje dot.

I nedenstående status inddrages indledningsvis data for udviklingen i antallet af behandlede patienter i psykiatrisk speciallægepraksis i perioden 2016 til 2020 herunder udviklingen i aldersfordelingen blandt patienter i psykiatrisk speciallægepraksis. Herefter følger en status på de initiativer/tiltag, som er igangsat i praksissektoren på henholdsvis psykiatriområdet og psykologområdet:

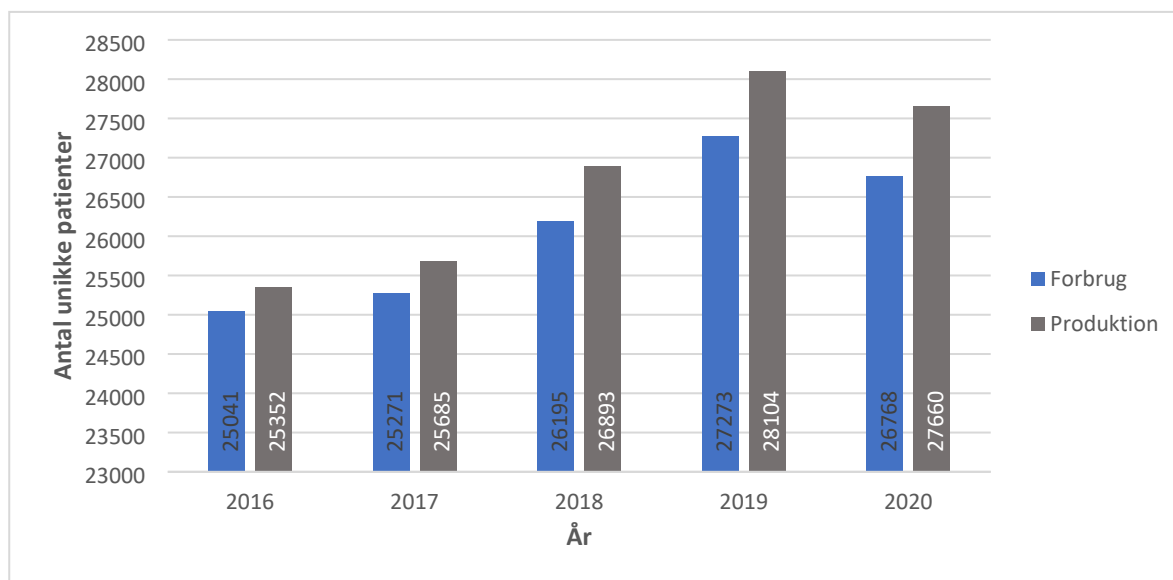
Aktivitet i psykiatrisk speciallægepraksis

Figur 1 viser, at der i perioden 2016 til 2019 har været en stigning i antallet af patienter i psykiatrisk speciallægepraksis, mens antallet af patienter er faldet fra 2019 til 2020 sandsynligvis som følge af corona pandemien. Frem mod 2019 svarer udviklingen gennemsnitligt til en årlig stigning på 3 procent i antallet af patienter i psykiatrisk speciallægepraksis.

Det fremgår endvidere af figur 1, at der også behandles borgere med bopæl udenfor Region Hovedstaden hos praktiserende speciallæger i psykiatri. I 2020 blev eksempelvis 27.660 personer (unikke CPR. numre) behandlet i psykiatrisk speciallægepraksis. Heraf var 892 borgere bosat uden for Region Hovedstaden (svarende til 3,2 procent), mens de resterende 26.768 var bosat i regionen.

Det er vurderingen, at den seneste modernisering af psykiatrisk speciallægepraksis fra 2015 med indførsel af udrednings- og behandlingsforløb samt incitamentet til kortere patientforløb har været medvirkende til at frigøre kapacitet i psykiatrisk speciallægepraksis til at se flere nye patienter fra almen praksis.

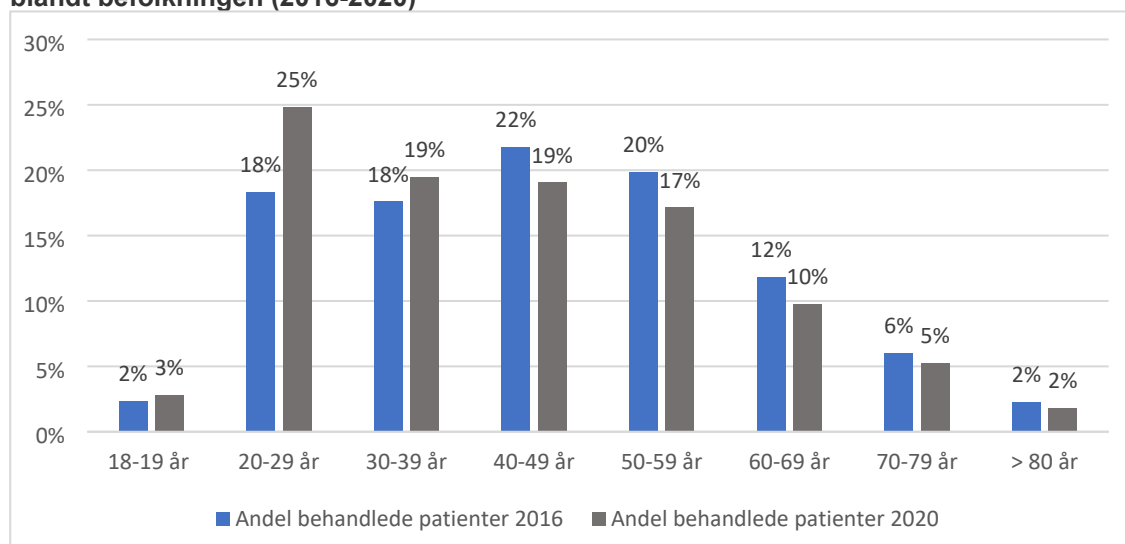
Figur 1. Udvikling i antal patienter (unikke cpr.) i psykiatrisk speciallægepraksis (2016-2020)

Aldersfordeling blandt patienter i psykiatrisk speciallægepraksis

Figur 2 viser, at der overvejende behandles patienter i aldersgruppen 20-59 år i psykiatrisk speciallægepraksis. Mens det i 2016 var patienter fra 40-49 år, der udgjorde den største andel af patienterne i psykiatrisk speciallægepraksis, var det i 2020 patienter i alderen 20-29 år. Andelen af patienter fra 20-29 år er således steget med 7 procentpoint fra 2016 til 2020.

Figur 21. Aldersfordeling blandt patienter i speciallægepraksis sammenholdt med aldersfordelingen blandt befolkningen (2016-2020)

Initiativer/tiltag igangsat indenfor psykiatriområdet

§ 66 aftale inden for psykiatrien

På grund af udredningsretten inden for psykiatrien er der tendens til, at de almen praktiserende læger henviser patienter med psykiske sygdomme til hospitalspsykiatrien i stedet for at henvise til de praktiserende psykiatere i praksissektoren.

Formålet med § 66 aftalen er derfor, at Center for Visitation og Diagnostik (CVD) i Region Hovedstadens Psykiatri henviser patienter til psykiatrisk speciallægepraksis, hvor det vurderes fagligt relevant. Patientgruppen, der er omfattet af aftalen, er patienter med psykiske sygdomme af moderat grad.

Alle fuldtidspraktiserende psykiatere indgår i aftalen, mens deltidspraktiserende psykiatere kan vælge, om de ønsker at tilslutte sig. Fuldtidspraktiserende psykiatere stiller i henhold til aftalen 20 patienter til rådighed per år og deltidspraktiserende 10 patienter per år. Der var i 2018 tilknyttet 43 fuldtidspraktiserende psykiatere svarende til ca. 80 % af alle fuldtidspraktiserende psykiatere i 2018. Derudover er to deltidspraktiserende psykiatere tilsluttet aftalen.

Det samlede antal henviste patienter i 2019 er 912, og i første halvdel af 2020 er der henvist 534 patienter fra CVD til de praktiserende psykiatere.

Det kan oplyses, at Region Hovedstadens Psykiatri gerne vil udvide ordningen til også at omfatte børne- og ungdomspsykiatrien. Der har været en indledende dialog om målgrupper. Foreløbig har tilbagemeldingen været, at CSU gerne vil evaluere den nuværende ordning, før en udvidelse overvejes.

Denne aftale understøtter, at flere patienter kommer i behandling i det nære sundhedsvæsen hos praktiserende speciallæge, og at hospitalerne dermed får frigjort tid til at kunne se mere behandlingskrævende patienter.

§ 66 aftaler om "hurtig psykiatrisk udredning" i tre regioner

Der er i modsætning til Region Hovedstaden indført § 66 aftaler om "hurtig psykiatrisk udredning" i regionerne Syddanmark, Midtjylland og Nordjylland. Formålet med disse § 66 aftaler om hurtig psykiatrisk udredning er, at flere psykiatriske patienter hurtigere kan få en diagnostisk afklaring ved hurtig udredningssamtale i psykiatrisk speciallægepraksis og dermed fra behandlingsstart kunne tilbydes det rigtige behandlingstilbud. Formålet er også, at psykiatrisk speciallægepraksis ved diagnostisk usikkerhed kan understøtte almen praksis i at varetage behandling af psykiatriske patienter i almen praksis, hvis patienter ikke har behov for specialiseret psykiatrisk behandling.

Formålet med Region Hovedstadens § 66 aftale er derimod at aflaste hospitalspsykiatrien i de tilfælde, hvor patientgruppen kan sidestilles med patienter, der behandles i psykiatripraksis.

Der er dermed tale om forskellige patientgrupper og formål i de to § 66 aftaler indgået under speciallægeoverenskomsten.

Der er endnu ikke i Region Hovedstaden taget stilling til, om regionen skal tiltræde en aftale om "hurtig psykiatrisk udredning", da det skal afklares, om der er tilstrækkelig kapacitet i psykiatrisk speciallægepraksis til at rumme begge § 66 aftaler.

Der pågår dog i regi af Danske Regioners Innovationsboard et arbejde med at udbrede løsningen

om hurtig psykiatrisk udredning til resten af landet.¹ Regionsdirektørkredsen vil i september 2021 blive forelagt en sag med anbefaling fra Danske Regioners Innovationsboard om, at løsningen skaleres landsdækkende, og at et online bookingsystem tilknyttes, således at almen praksis elektronisk selv vil kunne booke tider i psykiaternes kalender i stedet for den nuværende ”håndholdte model”, hvor regioner booker tider manuelt. Efter behandling af sag i Regionsdirektørkredsen vil sagen skulle forelægges Danske Regioners Bestyrelse.

Initiativer/tiltag igangsat indenfor psykologområdet

Der er desværre ikke opdaterede data i forhold til udviklingen i antal patienter samt aldersfordelingen blandt patienterne i psykologpraksis. Data er fra perioden 2013 – 2016, men den kommende praksisplan på psykologområdet vil indeholde nye data.

Psykologområdet

Både på nationalt plan og i Region Hovedstaden er der fokus på behovet for behandlingstilbud til unge, der kæmper med angst og psykisk mistrivsel. I Region Hovedstaden er der op til tre måneders ventetid til behandling hos praktiserende psykologer, og der er et politisk ønske om at nedbringe ventetiden.

Finansloven for 2021 omfatter en bevilling til regionerne gældende fra 2. halvår 2021 til at permanentgøre og udvide den eksisterende forsøgsordning med gratis psykologbehandling for unge mellem 18-21 år, der lider af let til moderat depression eller angst således, at ordningen fremover omfatter personer i aldersgruppen 18-24 år.

Region Hovedstaden (RR) har i den forbindelse besluttet, at finanslovsbevillingen anvendes til at øge borgernes mulighed for psykologbehandling ved at udvide kapaciteten af praktiserende psykologer med 17 nye kapaciteter. Kapaciteten af psykologer bliver dermed øget til 273.

Region Hovedstaden (RR) har – udover forslaget om kapacitetsudvidelsen, som er udløst af finanslovsbevillingen – besluttet at styrke serviceniveauet på psykologområdet. Ventetiden kombineret med et mindre forbrug på psykologområdet gennem de seneste fire år, har betydet en forringelse af serviceniveauet for de borgere, som har behov for psykologbehandling.

Region Hovedstaden har derfor yderligere udvidet med yderligere 13 psykologkapaciteter. Kapaciteten af psykologer er dermed øget til 286, som er tiltrådt den 1. september 2021.

Denne udvidelse af kapaciteten på psykologområdet understøtter regionsrådets ønske om, at de praktiserende psykologer får en større rolle i forbindelse med behandling og støtte til mennesker med mindre indgribende psykisk sygdom, jf. afsnittet om ”Styrket samarbejde med praksissektoren” i Treårsplan 2020-2022.

Lokalaftale om let til moderat angst og depression

¹ Danske Regioners Innovationsboard arbejder med at udbrede de bedste innovative idéer indenfor sundhedsvæsenet.

Regionsrådet har – udover at udvide kapaciteten med 30 psykologer - afsat 2 mio.kr. i 2021 for at få gennemført flere behandlingsforløb for borgere, der lider af angst og depression med henblik på nedbringelse af ventetiden, som er mellem 10 til 12 uger.

På den baggrund har Region Hovedstaden og Dansk Psykolog Forenings repræsentanter i det regionale samarbejdsudvalg udarbejdet en lokalaftale i henhold til overenskomst om psykologhjælp omhandlende behandling af borgere med let til moderat angst og depression.

Det er frivilligt for de praktiserende psykologer, om de vil indgå i aftalen, men de psykologer, som ønsker at indgå, ansøger regionen om en kvote. De vil først kunne anvende den pågældende kvote, når de har anvendt 80 % af deres individuelle omsætningsgrænse i henhold til behandling af let til moderat angst og depression, herunder let til moderat OCD til personer, der er fyldt 18 år.

Det er aftalt, at der indhentes opfølgende statistik, og aftalens parter drøfter forskellige delelementer, fx bliver kvoterne brugt, hvordan påvirker kvoten de involverede psykologers ventetid og omsætning, ved møde i februar 2022, hvor regnskabet foreligger.

Aftalen er trådt i kraft den 1. januar 2021 og ophører den 31. december 2021.

Denne aftale på psykologområdet understøtter igen regionsrådets ønske om, at de praktiserende psykologer får en større rolle i forbindelse med behandling og støtte til mennesker med mindre indgribende psykisk sygdom, jf. afsnittet om "Styrket samarbejde med praksissektoren" i Treårsplan 2020-2022.

Internetbaseret psykologhjælp – et tilbud i nærmiljøet

Danske Regioners bestyrelse besluttede i oktober 2017, at regionerne sammen skulle tilbyde internetbaseret kognitiv adfærdsterapi til behandling af angst og depression til borgere over 18 år med angst og let til moderat depression i en to-årig periode. Behandlingen udbydes via Internetpsykiatriens hjemmeside i Region Syddanmark, og det deri eksisterende set-up. Bestyrelsen besluttede samtidig, at pilotprojektet skulle evalueres.

DEFACTUM har på regionernes vegne evalueret tilbuddet. Evalueringen peger på, at patienterne overvejende er ressourcestærke og veluddannede borgere med høj arbejdsmarkedstilknytning. Patienterne er generelt meget tilfredse med kvaliteten af behandlingen og kontakten med psykolog via videosamtaler, beskedmodulet og telefonsamtaler, samt at behandlingen har hjulpet til håndtering af patienternes problemer.

Sådan foregår behandlingen: (evt. i en boks)

- Borger søger behandling uden henvisning via Internetpsykiatrien.dk,
- Borger udfylder spørgeskema som vurderes af psykolog,
- Udredende samtale over video med psykolog (1 ½ time): Her vurderes diagnose og symptombillede, og der gives information om behandlingsformen. Ved inklusion får borger tilsendt logon til behandlingsplatformen,
- 10-12 ugers behandling bestående af online moduler med tekst, øvelser og videoer med skriftlig støtte fra psykolog en gang om ugen,

- Ugentlige automatiske screeninger af symptomer og suicidalitet,
- Afsluttende samtale med psykolog over video eller telefon (30 min.) for at opsummere og undersøge eventuelt behov for behandling i andet regi,
- Opfølgning på symptomer med spørgeskema efter 3 måneder
- Adgang til programmet i 3 måneder efter afslutning af behandlingsforløb.

Danske Regioners bestyrelses besluttede i maj 2020 at permanentgøre den internetbaserede psykolog behandling inden for samme økonomiske ramme. Det giver økonomi til 1.581 behandlingsforløb, som er fordelt mellem regionerne efter bloktilskudsnøglen.

Region Hovedstaden har fået tildelt 495 behandlingsforløb. Ifølge driftstallene for maj 2021 ser det ud til, at borgerne i Region Hovedstaden vil få anvendt de tildelte behandlingsforløb for hele 2021. I maj 2021 er der i alt 296 borgere, som har ansøgt om behandling, hvor 217 borgere er blevet tilbudt samtale, og 79 borgere er blevet afvist ved visitation.

Dette tilbud understøtter anbefalingen om, at psykisk sygdom/mistrivsel udredes og behandles så tæt på nærmiljøet, som det er fagligt forsvarligt. Vi ser i disse år en udvikling, hvor nye behandlingsformer, ny teknologi og omlægning af opgaver betyder, at sundhedsvæsenet rykker tættere på borgerens hjem.

Mindhelper.dk

Danske Regioners bestyrelse besluttede på et møde i november 2018, at Mindhelper.dk skal gøres til et fælles regionalt tilbud gældende fra den 1. januar 2019. Mindhelper.dk er Danmarks største informationssite for unge mellem 13-20 år om mental sundhed. Tilbuddet administreres af Region Syddanmark, men bruges af unge og fagfolk i alle regioner.

I en tid hvor et stigende antal unge ikke trives og kæmper både med psykisk mistrivsel og lettere psykiske lidelser som angst og depression, er det vigtigt, at de unge får tidlig hjælp, så vi kan forebygge, at deres mistrivsel udvikler sig til behandlingskrævende psykiske lidelser. På Mindhelper.dk kan unge anonymt få viden og råd til at håndtere psykiske problemer, og her kan regionerne være med til at sikre, at børn og unge får den rette faglige information, når de søger viden om mental sundhed på nettet.

I 2020 havde Mindhelper.dk 1.225.000 besøg. Sammenlignet med 2019 er det en stigning på 11,5%, og den er opnået uden at bruge en krone på annoncering.

Dette tilbud understøtter anbefalingen om at forebygge psykisk mistrivsel blandt de unge. Et digitalt tilbud, som er skabe et trygt og nært sundhedsvæsen, som er nemt at gå til.

+